

Volja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2—20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2—
V upravi prejema mesečno . . . 170

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . „ 7—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12—

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . „ 13 v
za trikrat . . . „ 10 v
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zahvala, osmrtnica itd.:
enostolpna pettivrsta po 18 viz.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 30 viz.

Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Prazni strahovi.

Mnogi slovanski listi, pa tudi nekateri slovenski, se dajo — očitno pod vplivom dunajskega zraka, kjer je glavni vir za informacije vsega našega časopisja — kaj radi zbegati, da gledajo sedanjo balkansko krizo v vse preveč temnih barvah. Marsikatera bojazen je spričo spora med balkanskimi državami upravičena, tako žalostno in hudo pa tudi ni, kakor si to nekateri preveč sentimentalni, bojazljivi in nervozni ljudje predstavljajo.

Prva napaka teh ljudi je, da vsako vest z Balkana ali o Balkanu — verjamejo. Pustimo na stran običajna pretiravanja in očitne laži, ki se na prvi pogled spoznajo — glavno vlogo igrajo tista poročila, ki imajo namen ustvariti kakšno »štimungo« ali nasprotnika prevarati. Teh je pa največ. Tako n. pr. je treba vsako vest o namenih ruske diplomacije, tudi če je oficijozna, z največje rezervo sprejeti, ne samo, kadar je fabricirana na Dunaju, ampak celo, če prihaja iz Pariza. Dejstvo stoji, da Rusija, Francija in Anglija slejkoprej postopajo v glavnem skupno in da imajo v zadnjem času velikokrat na svoji strani tudi Nemčijo. Tripelententa pa zasleduje v sedanji krizi namen ustvariti na Balkanu ravnotežje sil, neupoštevajoč pri tem Turčijo. Res, da noče, da bi se Bulgarija oropala prevelikega dela svojih pridobitev v prvi vojski s Turčijo, vendar pa tudi ne misli znatno prikrašati Srbije, kakor je to dogma avstro-ogrške diplomacije, niti ne namerava Grčije preveč oškodovati, ker z njo za bodočnost zelo računa. Avstrija in Rusija bi se mogli torej sporazumeti le tedaj, ako Avstrija ta program sprejme.

Neopravičena je tudi bojazen nekaterih pred Rumunijo. Ozemlje, ki ga ji je Bulgarija morala odstopiti, ni tako veliko, da bi bilo treba tožiti o »veliki izgubi na telesu slovanstva«. Rumunija je pa na drugi strani ostalim balkanskim narodom storila veliko uslugo, da je ozdravila Bulgarijo misli na hegemonijo na Balkanu, ki bi bila v svojih posledicah za svobodo in neodvisnost ostalih balkanskih narodov veliko usodnejša in pogubnejša, nego je stanje, ki je hoče ustvariti zdaj na Balkanu Rumunija. Rumunija bo v svojem interesu gledala, da se Makedonija med Bulgarijo, Srbijo in Grčijo tako razdeli, da bo razmerje sil na Balkanu ostalo približno isto kakor je do zdaj bilo. Bulgarija in Rumunija bosta sicer i poslej ostali nekoliko močnejši nego

Srbija in Grčija, obenem pa obstajajo med Rumunijo in Srbijo ter Grčijo na eni, med Bulgarijo ter Srbijo in Grčijo na drugi strani taki skupni interesi, da zveza med Rumunijo in Bulgarijo proti Grčiji in Srbiji ni zelo verojetna, skratka, razmerje sil, kakor si ga misli Rumunija, je najboljši porok za kolikortoliko trajen mir na Balkanu.

Kar se tiče Grčije, res, da s Solunom in južno Makedonijo dobi v svojo oblast dosti slovanskega ozemlja, na drugi strani pa bo Bulgarija s Trakijo in egejsko obaljo inkorporirala »vase zelo veliko grškega elementa, tako da se v etnološkem oziru ta reč precej, če ne celo popolnoma izravna.

Slednjič se zelo toži, da pridejo Balkanci sedaj pod kuratelo Rumunije, končno pa zopet v odvisnost od velesil. Je res, a tudi te stvari ni samo z ene strani gledati. Radi bi vedeli, kako neki bi bilo pri likvidaciji evropske Turčije mogoče prezreti Rumunijo? To bi bilo ravnotako nenaravno kakor krivično in tudi skrajno nemodro. Bulgarija je prav vsled tega storila največjo politično napako. Tudi če bi se bili Srbija in Bulgarija mirno o razdelitvi Makedonije domenili, ni verjetno, da bi Rumunija ne bila vmes posegla. Tako številni in krepki narod bi se v nobenem slučaju ne bil dal v kot potisniti. Rumunija ne more mirno trpeti ne Velike Bulgarije, ne Velike Srbije, ki bi ji zaprli izhod na jadransko in egejsko morje. Za njo je n. pr. velikanskega pomena, čeprav je Solun in pot do njega.

Pod kuratelo velesil pa bi Balkanci bili ostali tudi, če bi se bili mirno sporazumeli. Albanija se je ustvarila preko njihove glave — Albanija je tudi glavni razlog, da so se bivši zavezniki medseboj spoprijeli — vprašanje egejskih otokov bi bilo v vsakem slučaju v rokah velesil ostalo, pa tudi razdelitev Makedonije bi se ne bila brez njih in proti njim izvršila, ker bi bile velesile tak eventualni srbsko-bulgarsko-grški sporazum in tudi carjevo razsodbo na vsak način revidirale, oziroma gledale, da car ne bi bil mogel proti interesom ostale Evrope razsoditi. Vojska na tem problemu ni veliko izpremenila.

Pač pa se odpira balkanskim državam zopet možnost, da sklenejo medseboj še trdnjejšo zvezo, nego je bila ona, ki so jo bile nekatere med njimi pred vojsko s Turčijo sklenile. Tista zveza je bila nepopolna, sušmarsko delo, v prvi vrsti zato, ker ni bilo Rumunije zraven. Zdaj pa stoji zopet Turke pred vrati in gospoduje v Odrinu. Vse balkanske države imajo največji interes, da Turke zopet iz Odrina vržejo. Srbija zato, ker bi Avstrija, ako se

Turčiji res posreči se zopet Trakije polastiti, čisto gotovo delala na to, da se Srbija za toliko prikraša, za kolikor bi Turčija prikrašala Bulgarijo. Isto velja za Grčijo. Bulgariji pa je tudi za Odrin, ki je ključ do Carigrada, več kakor za Makedonijo. In ker bo Rumunija na razdelitev Makedonije odločilno vplivala, je turški vpad v Trakijo tudi njene račune zmešal, saj tudi Rumuniji intervencija Evrope, ki bo temu sledila, ako Balkanci sami Turkov zopet iz Odrina ne spravijo, ne more biti všeč.

Položaj na Balkanu ni posebno jasn in lep, pa tudi ne tako temen, da bi bil opravičen prekomerni pesimizem. Nekateri postanejo tudi silno nervozni, če grof Berchtold napoveduje kako »novo potezo«. Pomislimo, kako je grof Berchtold Bulgarijo obljubljal svojo pomoč proti Srbom in vendar ni nič storil, ampak se mora Bulgarija zdaj sama poravnati! Pomislimo nadalje, da je grof Berchtold do zdaj delal take poteze na balkanski šahovski deski, da je ustvaril jako resno nasprotje med Avstrijo in Nemčijo. To mu bo zdaj viselo na nogah kakor svinec. In zato se Balkancem tudi njegovih »novih potez« ni preveč bati.

Novi mož na Hrvaškem.

V Ištu je cesar dne 22. t. m. zapri-segel novega moža na Hrvaškem, Ivana Skerletza, ki je imenovan za kraljevega komisarja na Hrvaškem. Cuvaj, ki je vsaj po imenu od 3. aprila 1912 nadalje kot kraljevi komisar izvrševal strahovlado na Hrvaškem, je torej popolnoma odstranjen. Tisza, pravi povzročitelj sedanje strahovlade na Hrvaškem, je nadomestil Cuvaja s Skerletzom. Hrvatje niso dobili novega bana, četudi je postal bivši koalicijski grof Pejačević minister za Hrvaško. Ustave Tisza za Hrvaško še ni obnovil. Najzvestejši narod monarhije, hrvaški, še vedno ječi v tistih okovih, ki jih ni zaslužil in ki so proti duhu in besedilu ustave.

Novi hrvaški kraljevi komisar ni niti Hrvat. Rojen je bil leta 1874, študiral je v Kalocsi in v Budimpešti. V službi je hitro napredoval. Bil je prvi tajnik Kolomana Szella in tajnik grofa Tisze, ko je bil prvič ministrski predsednik in nato tajnik Fejervaryjev. Star 34 let je postal ministerialni tajnik in je kot tak zadnji čas vodil zapisnik ob ministrskih posvetovanjih. Tisza je torej poslal na Hrvaško svo-

jega posebnega zaupnika, ki bo le to storil, kar mu bo ta kalvinec, ki Hrvate mrzi in sovraži, ukazal.

Po avdienci pri cesarju je radovednim časnikašem Skerletz izjavil: Intervju o mojih načrtih je nekoliko težaven. Ne morem si napraviti podrobnega načrta, ker sem celih 17 let v Budimpešti uradoval in le včasih Zagreb obiskal. Ne verujem, da bi ne bilo mogoče odpraviti težkoč, ki zavirajo delovanje hrvaškega sabora. Novi nalogi se posvetim z najboljšo voljo. Upam, da se razmere na Hrvaškem in v Slavoniji kmalu ozdravijo, ker sem se prepričal, da vse želi, da se obnove redne razmere. Iz Budimpešte se pa o izpremenjenem položaju na Hrvaškem poroča: Komisarjat za zdaj ostane kot prehod, a ne bo niti en dan dlje trajal, kakor bo to zahteval položaj. O mirnih namenih kraljevega komisarja se javnost v najkrajšem času avtentično pouči.

Baron Skerletz se v soboto poda v Zagreb, da prevzame komisarjeve posle. Novi hrvaški minister grof Pejačević prevzame posle v četrtek.

Hrvatsko vprašanje bi se bilo že davnej lahko definitivno rešilo. Hrvatske stranke bi se bile pridobile za sporazum, če bi Ogrska odstranila najbolj kričeče krivice, ki jih je Hrvatski prizadajala, kršeč pogodbeno postavbo, in če bi privolila v boljše finančno nagodbo kakor je sedanja, ki je le na korist Ogrski. Mažari pa rednih razmer nečejo, ampak hočejo po sili ustvariti mažaronski sabor, ki bi jim hlapčeval. To v času, ko je vsled zunanjih dogodkov bolj kot kdaj treba Jugoslovane privezati na monarhijo. Naj bo Skerletz miroljubna ali bojevit, Hrvatski komisarja ni treba!

Imenovanje novega komisarja je provokacija, ki bo le še bolj omajala zaupanje Hrvatov v svoje dosedanje državnoopravno razmerje.

Balkanski dogodki.

TURKI V ODRINU. — TURČIJA
NAPOVE BULGARIJI VOJSKO. —
TURŠKE GROZOVITOSTI.

Carigrad, 22. julija. Po dolgem ministrskem svetu je sklenila vlada, da Bulgariji oficijelno napove vojsko. Turški armadi se je ukazalo, naj ne zasede samo Odrina, marveč hitro prekorači mejo in maršira na bulgarsko ozemlje.

LISTEK.

Uporniki.

Poljski spisal Artur Grušecki, poslovenil dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

»To je ravno, da je treba odkriti,« nasmehnil se je pop, »in ne dopustiti, da bi pravoslavno prebivalstvo zahajalo na kraje pohujšanja in okuženja. Radi tega sem se kot dušni pastir meni zaupane črede obrnil do svoje duhovne nadvlade v Helmu in splel sem ugodno obvestilo. . . Ali gospod glavar niste dobili kakšnih migljajev od gospoda gubernatorja?«

»To ni vaša reč, batjuška,« ga je pogledal zaničljivo.

»Hm . . . to je čudno, kajti iz škofijske pisarne imam uradno obvestilo o odredbi gospoda gubernatorja,« je rekel z nedolžnim obrazom.

»Vi? Vi, batjuška?« se je začudil.

»Jaz sam, in prepričan sem, ako niste dobili obvestila doslej, da mora pa priti danes ali jutri s prvo pošto.«

² Gubernator je na Ruskem približno to, kar je pri nas deželni predsednik, najvišja oblast gubernije ali dežele, ali z veliko večjo oblastjo.

Govoril je s tako gotovostjo in podudarkom, da je glavar pogledal nanj sumljivo, obenem pa tudi z nekim strahom in rekel vstajaje s sedeža:

»Morda je pa kaj prišlo,« nato je pa odprl vrata, »Ivan Ivanovič, kaj je s pošto?«

»Navadne reči, a eno pismo je tajno.«

»Dajte . . . kolikokrat sem rekel, da mi morate takoj dajati pošto,« je rekel očitaše.

»Vaše visokorodje ste bili tako zaposleni,« se je opravičeval tajnik s ponižnim glasom.

»Za tajne papirje imam vedno čas,« je odvrnil jezno glavar in zaloputnil vrata.

Nato je sedel, raztrgal ovitek, čital, nagubančil čelo, ko je pa zapazil, da ga pop gleda pronikljivo, je naredil lep obraz in pričel govoriti z veliko vljudnostjo:

»Imeli ste prav, Mihael Vladislavovič . . . O, vi ste izboren človek, skrben, delaven . . . Bog nam daj mnogo takih. Gospod gubernator,« in pokazal je na papir, »piše, naj pazim na upornike in delam v sporazumu z vami, Mihael Vladislavovič. Česa potrebujete, govorite, storiti hočem vse, kar je v moji moči, zapovedujte!«

»Jaz sem samo služabnik božji,« je povsobil pop ponižno oči, toda do-

volj pozno, da je glavar še mogel zapaziti v njih izraz zmagovalstva, »nimam nič zapovedovati, meni je samo za naše revno pravoslavno ljudstvo, hočem ga varovati pred odpadom od vere in škodljivo propagando.«

»To je tudi moje brepenenje,« je zaklical glavar ognjevit, »Mihael Vladislavovič, govorite!«

»Prosil bi, gospod glavar,« je izpregovoril pop s sladkim glasom, »da bi naročili podrejenim uradnikom, naj ne dajejo nobenih prestopnic¹ za čez mejo . . . Stražniki in policija naj podvoje svojo pazljivost nad ljudstvom, ako bo pa potreba, naj mi pomorejo, da najdemo krivce.«

»Hm, hm,« je pomislil glavar, prestopnic tudi sedaj ne dajemo brez potrebe, toda postopati hočem še bolj ostro. Kar zadeva stražnike in policijo, hočem dati potrebna povelja, vi

¹ Na Ruskem mora vsak človek imeti vedno pri sebi potni list, ako gre čez mejo svoje občine. Kdor hoče iti iz države, mora imeti še poseben potni list, ki je pa precej dolg. Ljudje, ki stanujejo blizu državne meje, dobe takozvane »prestopnice«, s katerimi gredo lahko čez mejo za svojimi opravki. Toda »prestopnica« velja samo za 8 dni in z njo se sme samo nekaj kilometrov od meje.

pa, Mihael Vladislavovič, zamorete vedno računati na mojo pomoč, toda priznati moram, da bi bilo zelo koristno, ako bi postopali sporazumno z obmejno stražo, zaključil je z vljudnim nasmehom ter postrani pogledal pazljivo na popa.²

Pop je vjel ta pogled in razumeval takoj, da hoče glavar izvohati njegove načrte in namene. Torej je odgovoril s tihim in pohlevnim glasom:

»Če je mnenje gospoda glavarja, tako bi vaše visokorodje merda blago-

¹ Ker se je kraj, v katerem se je vršila naša povest, nahajal blizu avstrijske meje, je bila v okraju tudi še obmejna straža, ki ima paziti na mejo in zalezovati pred vsem tihotapce.

² Okrajnega glavarja ni bila volja preveč pritisniti na kmete, da ne bi se naenkrat oropal postranskih dohodkov. Hotel je sam, kot dosedaj, polagoma skubiti svoje gos, ne je pa oskubiti naenkrat popolnoma za popa. Z načelnikom deželne straže je bil glavar v nasprotju, ker je hotel sam molsti ljudstvo in se ni maral deliti z načelnikom. Popu je omenil načelnika, da bi iz popovega odgovora spoznal, če nimata morda pop in načelnik tozadevno med sabo kakšnega dogovora zoper njega — glavarja.

Dunaj, 22. julija. Bulgarsko poslanstvo je dobilo danes sledečo brzojavko: Sinoči zvečer so došle številne turške čete pred Odrin. Vlada je zato sklenila, da mesto preda Turkom in je umaknila iz Odrina slabo bulgarsko posadko.

Sofija, 22. julija. Do polnoči brzojavna zveza z Odrinom še ni bila prekinjena. Zadnja poročila so naznanjala, da je poveljnik turških čet pred Odrinom Bulgare pozval, naj mesto predajo. Danes dopoldne se je bulgarska vlada obvestila, da je posadka brez odpora Odrin zapustila. Turške vjetnike so že prej iz Odrina v Bulgarijo odposlali.

Sofija, 23. julija. Mala garnizija v Odrinu je obstojala iz samih črnovojnikov, ki so se morali, ko so došli pred mesto redne turške čete, umakniti brez odpora. Turki so zasedli Odrin, pri čemer so uprizorili nepopisno klanje. Prebivalstvo beži, ker Turki ne dajejo parda. Tudi v Lozengradu se je bulgarska posadka morala brez boja umakniti in so Turki prebivalstvo masakrirali. Bulgarska vlada je svojim poslanikom v inozemstvu naročila, da proti turškim grozovitostim protestirajo.

Carigrad, 23. julija. Oddelek konjenice pod polkovnikom Ibrahimom in ena infanterijska kolona pod Enver begom je včeraj zjutraj vkorakala v Odrin. Bulgari so en municijski depot in več vladnih poslopij v zrak razgnali. Novi vali Hadži Alil je s 300 orožniki že v Odrin dospel. 600 bulgarskih vjetnikov se je prepeljalo v Carigrad.

TURČIJI PRETI VOJSKA S CELO BALKANSKO ZVEZO.

Belgrad, 22. julija. Z aventične strani poizve dopisnik lista »Zeit«: Kabineti v Belgradu, Atenah, Bukarešti in Cetingu zavzemajo nasproti načrtu Turčije, osvojiti Odrin in Trakijo, sledeče stališče: Od zavzeznikov osvojeno ozemlje tvori last balkanske zveze, ki je bo do zadnje kaplje krvi branila.

Belgrad, 22. julija. »Stampa« poroča z merodajne strani: Balkanska zveza bo kljub sedanjim notranjim razporom pridobljeno ozemlje solidarno branila proti Turčiji in če Turčija ne bo pogodbe spoštovala, nastopila proti njej.

Bukarešt, 23. julija. Rumunija bo glede na akcijo Turčije ostala nevtralna. Mora se pa poudarjati, da ne Srbija, ne Grčija, ne Rumunija niso s turškim pohodom v Trakijo v nobeni zvezi. Vse to akcijo Turčije obsojajo.

VELESILE NAPRAM TURČIJI.

Pariz, 23. julija. Dozdaj niso velesile našle še nobene poti, kako Turčijo prisiliti, da respektira sklep velesil. Jutrišnja konferenca poslanikov v Londonu bo sklepala o tozadevnih korakih.

BULGARIJA ODKRITOSRČNO ZA MIR.

Sofija, 22. julija. »Agence telegraphique bulgare« objavlja sledečo izjavo bulgarskega zunanjega ministra Genadieva v sobranju:

Naloga, ki jo je prevzela nova vlada in jo je pričela takoj izvajati, ko je bila se-

volilo poklicati na pomoč obmejno stražo.

Glavarju se je zmračil obraz, toda govoril je vljudno:

»Jaz nimam pravice razpolagati z obmejno stražo, toda lahko opozorim načelnika.«

»Lepa hvala, še bolj se zahvaljujem gospodu glavarju za obljubljeno mi pomoč in ne bom pozabil sporočiti tega svoji oblasti.«

»Jaz sem za rusko in pravoslavno stvar vedno pripravljen posvetiti življenje, je zagotavljal glavar, »od svoje strani vam pa tudi svetujem, Michael Vladislavovič, da bi šli še k načelnikstvu obmejne straže, kajti kolikor večja bo sila, toliko večji bo uspeh.«

»Ubogati hočem vaš nasvet,« se je poklonil pop in stisnil ponujeno roko.

Glavar ga je še spremil tja do pisarne svoje sobe, ko se je pa po prisrčnem slovesu obrnil, se mu je zopet zmračil obraz in je zašepetal med stisnjenimi zobmi:

»Živinče! Podli Galičan!«

Ko je pa šel skozi sobo tajnika, se je ustavil pri njegovi mizi in rekel z neprikrito jezo:

»Ivan Ivanovič, kaj vam je pravil ta pop?«

»Da imamo premalo vere in da premalo skrbimo za pravoslavno ljudstvo.«

»A... podlež! Naj nam pa ti popi naredo pravoslavnih ljudi... Na njih moramo paziti,« po kratkem premisleku je pa dodal:

»S svojo preveliko gorečnostjo nam bo še odstranil ljudstvo. Zapomnite si, Ivan Ivanovič: naročiti je treba stražnikom in županu, naj mu pomagajo, toda tako, da pojde vse, kakor doslej.«

»Razumem vaše blagorodie!«

(Dalje.)

stavljena, obstoja v tem, da se kraljestvo s častnim mirom izpelje iz sedanje krize. Koraki, ki smo jih podvzeli pri rumunski vladi, da se obnovi prijateljsko razmerje z Bukarešto, so se strinjali z željo v Bukarešto, da se, kakor hitro mogoče, konča abnormalni položaj med obema narodoma, med katerima bi radi skupne preteklosti in skupnih interesov morala obstojati naravna harmonija in kljub zadnjim nespornostim trdno utemeljeno politično prijateljstvo. Da se prijateljsko razmerje doseže, je doprinesla Bulgarija potrebne žrtve. Upal bi se izjaviti, da hodi naš sporazum z Rumunijo po dobri poti. Kar se je doseglo, še ni popolno, a tvori srečne predznake za bližnjo bodočnost.

Ko je vlada uvedla predrazgovore z Rumunijo, se prične zdaj pogajati s Srbijo in z Grško. Na vabilo ruske vlade smo odposlali dva delegata, ki se pričeta o miru pogajati. Tako nismo le ustregli dobrohotnim svetom Evrope, marveč izvedli tudi sklep vlade, ki smo ga v prvi uri storili, ko smo vlado prevzeli. O pogajanjih, ki se bodo vršila, moremo le izjaviti, da želi vlada skleniti odkrit in časten mir. Ni se še določilo, kje da se bomo pogajali. Obveščeni smo, da želi kabinet v Bukarešti, da se z enim odposlancem udeleži pogajanj o splošnem miru na Balkanu, s čimur smo popolnoma zadovoljni, ker imamo dovolj razlogov verovati, da bo Rumunija nastopala spravljivo in nepristransko, prešinjena od zavesti, da je potrebno na Balkanu ustvariti trajno stanje.

Medtem, ko se na eni strani kažejo znaki, da se od celega sveta zaželeni mir doseže, moram na drugi strani z obžalovanjem pribiti, da obnavljajo srbske in grške čete napade na naše čete. Zasluga gre trdnosti in neporušeni morali bulgarske armade, ki ji izrazam navdušeno ljubezen in priznanje nas vseh, da so bili vsi napadi odbiti.

Minister izjavlja, da smatra za svojo dolžnost naglašati, da so vladi, odkar je prevzela poše, vse velesile le dobro in odkrito svetovale in da je dobila tople simpatije in podporo v svojem stremljenju, da konča krizo. Delati hočemo na to, da te dobrohotne namene velesil nadalje negujemo in da jih ojačimo s tem, da jih predvsem prepričamo o neomajljivem in poštenem namenu Bulgarije, da hočemo lojalno sodelovati pri delu, da se obnovi mir in da tako pokažemo, kako spoštujemo to, kar nam svetujejo. Kakor je močna pravica Bulgarije in velike sile bulgarskega ljudstva, le sodimo, da moremo svoje koristi najbolje le takrat čuvati, če našo stvar spojimo s splošnimi koristmi civilizirane Evrope in sledimo tistemu solidarnemu čutu civilizacije, ki ga je Pichon nazval evropsko domoljubje.

O dobrohotnosti velesil smo se tudi lahko prepričali, ko so vpadli Turki v naše ozemlje onstran črte Enos—Midija. Res je, da niso dosegli od poslaništev evropskih velesil podvzeti koraki popolnega uspeha, a zagotovilo se nam je, da velesile, pod katerih vodstvom se je naša meja nasproti Turčiji določila, ne bodo dopustile, da se Turki onstran te meje utrde. Na drugi strani pa računamo, da bo na Porti prevladal razum nad strastmi, ki merijo na to, da razderejo zadnji čas uvedene poizkuse, da bi se obnovilo med Bulgarijo in Turčijo tisto prijateljsko razmerje, ki bi odgovarjalo medsebojnim potrebam obeh sosednjih narodov. V tem smislu smo danes velikemu vezirju brzojavili.

Minister je končno izjavil, da upa vlada omogočiti s svojo lojalno mirovno politiko in z narodnim ponosom ugodno rešiti stavljenе probleme. Ne morem si kaj, da ne bi obžaloval, ker se je zopetno prelivanje krvi zgodilo v trenutku, ko velesile složno in odločno svetujejo, naj si roke podamo.

BULGARIJA JE VOLJNA DEMOBILIZIRATI.

Dunaj, 22. julija. Bulgarska vlada je doposlala svojim zastopnikom pri velesilah sledečo cirkularno brzojavko: Kljub vsem odredbam bulgarske vlade, da se sklene mir, bo lahko še precej časa preteklo, predno se mir sklene. Določiti se morajo še pogoji za premirje in preliminarni pogoji v Nišu, nato se pa mora končni mir v Bukarešti ali na Sinaji podpisati. Da pokaže svojo lojalnost in odkrito željo po miru, je bulgarska vlada sklenila, da takoj podpisuje premirje in demobilizira. Istočasno naroča bulgarska vlada svojim poslanikom, naj naprosijo kabinete, da store korake, da se sovražnosti na vsem bojišču prekinejo.

SRBIJA SOVRAZNOSTI ŽE USTAVILA?

Dunaj, 22. julija. »Südslawische Korrespondenz« poroča iz Belgrada: Ker je višje poveljstvo že ukazalo ustaviti vsako nadaljnjo akcijo in se omejiti zgolj na to, da se obdrže dozdej zasedena ozemlja, se pričakuje, da se v najkrajšem času vojaške operacije ustavijo in del armade demobilizira. Demobilizirati mora pričeti Bulgarija. Splošno se sodi, da je vojska končana.

POGAJANJA ZA PREMIRJE, OZIROMA PRELIMINARIJE IN MIR.

Pariz, 23. julija. Bulgarski delegati za preliminarije, ki niso dozdej imeli zadostnih instrukcij, so jih sedaj dobili.

Belgrad, 22. julija. »Pravda« poroča, da se za Srbijo udeležita pogajanj v Nišu kot delegata polkovnika Mišić in Pavlovič.

Belgrad, 22. julija. O mirovni pogojih, ki jih namerava Srbija postaviti, se nič ne poroča. Kakor izjavljajo poučeni krogi, so srbske zahteve zmerne in se omejujejo na strateško mejo ob spodnjem Vardaru in na strateško mejno črto zahodno od Strume (v glavnem pač Oveče polje).

Belgrad, 22. julija. Kakor se poroča, se sovražnosti ne ustavijo, dokler se ne podpiše preliminarna pogodba. Jutri ali pojutrišnjem določijo vojaški delegati v Nišu strateške meje, nakar se bodoči tedden ministri predsedniki v Bukareštu dogovore o preliminarnem miru in ga podpišejo.

Sofija, 23. julija. Na brzojavko ministra Genadieva je rumunski ministrski predsednik Majorescu odgovoril, da se veseli, da more konstatirati, da obe vladi gojita željo, da bi se sklep miru pospešil. Rumunska vlada smatra sklep Bulgarije odstopiti Rumuniji Tutrukajo—Balčik kot sprejet in izven vsake nadaljnje diskusije. Rumunska vlada si pridržuje pravico, da neke druge predloge. Rumunska vlada je nadalje voljna poslati zastopnika k vojaškimi razgovorom glede premirja in prepušča kraj Bulgariji, Srbiji in Grčiji. Kar pa se tiče miru, je rumunska vlada nazaranja, da bi bil najpripravlnejši kraj za pogajanja Bukarešt.

Milan, 22. julija. »Corriere della Sera« poroča iz Bukarešte: Bulgarija je Rumuniji sporno ozemlje odstopila, toda zahtevala: 1. da Rumunija svoje čete iz Bulgarije odpokliče in 2. da ostane v konfliktu Bulgarije s Srbijo in Grčijo nevtralna. Rumunija je ta dva pogoja odločno odklonila in odgovorila, da hoče predvsem trajen mir na Balkanu v zmislu ravnotežja in da hoče biti odslej v krogu balkanskih držav enakovredn sočinitelj in tovariš.

Bukarešt, 22. julija. Situacija je sledeča: Rumunija, Srbija in Grčija so glede mirovni pogojev v glavnem edine. Srbija in Grčija sta sami predlagali kak kraj v Rumuniji kot sedež mirovne konference. Rumunija bo na biveše zaveznike vplivala v zmislu zmernosti.

Pariz, 22. julija. »Matin« poroča: Pogoji Srbije so tako zmerni, da jih je Bulgarija voljna sprejeti. Le grške zahteve bodo povzročile dolgo debato. Francija Grčiji nujno svetuje, naj s pretiranimi zahtevami ne poslabša svojega zdaj tako ugodnega položaja.

Berolin, 22. julija. »Lokalanzeiger« poroča iz Pariza: Ruski poslanik v Londonu je včeraj londonski poslaniški konferenci naznanil, da Rusija nasproti Turčiji sicer ne namerava hoditi po poti, ki bi se ločila od ostalih velesil, a da namerava predlagati skupen korak velesil. Iz Sazonove okolice se izjavlja, da v Atenah in Belgradu resno vpoštevajo, kar Rusija svetuje. Tako Srbija kakor Grška in Črna gora priznavajo, da če bi stali Bulgariji predrte pogoje, bi velesile mirovno pogodbo z Bulgarijo končno revidirale. Boljše je zato, da se vpoštevajo želja Rusije, ki ne želi, da bi se Bulgarija preveč oslabil.

Bukarešt, 22. julija. Z merodajne strani se poroča, da se Rumunija mirovni pogoje v Nišu v toliko udeleži, v kolikor bo šlo za vojaška vprašanja, o političnih vprašanjih se pa morajo brezpogojno v Rumuniji pogajati. Zdi se, da si hoče ena izmed vojskujočih se držav naprej zagotoviti pritrditev Rumunije, da se sme povečati. Rumunska vlada pa namerava pritrditi le takim dogovorom, ki se bodo sklenili po skupnem posvetovanju v Bukareštu, ne da bi se vpoštevale separatne koristi posameznih držav.

Pariz, 23. julija. Pichon se je o pogajanjih v Nišu zelo optimistično izrazil.

SRBI ZAVZELI BELOGRADČIK.

Belgrad, 23. julija. Po ljutem boju pri prelazu Sv. Nikolaja so Srbi včeraj zjutraj ob 8. vkorakali v Belogradčik. Istodobno so vkorakale v mesto srbske čete, došle iz Zaječara. Srbi so zaplenili 32 topov, 17 municijskih zabojev, 3000 pušk, 1 mitraljezo, 1 poljsko bolnišnico in veliko živil.

NOVA BULGARSKO-RUMUNSKA MEJA.

Dunaj, 23. julija. Iz diplomatskih krogov se poroča, da bo tvorila novo rumunsko-bulgarsko mejo po predlogih rumunskega generalnega štaba sledeča črta: Prične se ob obrežju Črnega morja pri vasi Ekrene, ki leži južno od Balčika, se potegne nato do vasi Kadiköj, ki leži južno od Dobriča ob Donavi, s katero se strne približno 15 km zahodno od Tutrukaje. Pri izdelovanju mejne črte so bili predvsem merodajni strateški razlogi in so jo zato preložili na hrbet gorovja, da se more globoko ležeči Dobrič braniti uspešno proti vsakemu napadu.

SRBIJA ODSTOPI RUMUNJI NEKAJ OZEMLJA?

Černovice, 21. julija. »Czernowitzer Tagblatt« objavlja iz Bukarešte vest, da odstopi Srbija Rumuniji kot kompenzacija za njeno pomoč del tirnovskega ozemlja (takozvana »Krajina«, kjer bivajo pretežno Rumuni), kjer bi se ustvarila ugodna zveza za donavsko-jadransko železnico.

DEMENTI, DA BI BILI SRBI IZVRŠILI KAKA GROZODEJSTVA.

Belgrad, 23. julija. Vest bulgarske agencije, ki zadnji čas poroča o srbskih grozodejstvih v Bosilgradu, je popolnoma izmišljena in ima le namen, oslabiliti vtis srbskih in grških poročil o bulgarskih zverstvih. V Bosilgradu Srbi niso mogli vseh oficirjev masakrirati, ker se je nahajalo tam samo deset častnikov, od katerih so Srbi štiri vjeli in so ti vsi živi in zdravi, ostali so se pa umaknili. Srbi se tudi niso nobenih žen ali deklic dotaknili. Značilno je, da Bulgari o tem poročajo osem dni potem, ko se je neznatna praska pri Bosilgradu zgodila.

DROBNE VESTI.

Dunaj, 23. julija. Avstro-ogrski poslanik v Peterburgu grof Thurn-Valassina odstopi in mu sledi najbrže sekcijski šef grof Pavel Esterhazy.

Pariz, 22. julija. »Journal des Debats« poroča iz Sofije: Bivši ministrski predsednik Danev je moral iz strahu pred razljučenim prebivalstvom pobegniti iz Bulgarije.

Bukarešt, 22. julija. Rumunski generalni štab bo takoj, ko se sklene premirje, skrbel, da se otvori železniška proga Sofija—Varna in skrbel za dovoz živil, ker grozi Sofiji in bulgarski armadi lakota.

Belgrad, 23. julija. Vojni dopisnik lista »Srbstvo« v Novem Sadu, dr. Petrović, je na koleri umrl.

Primorske vesti.

p Izid ožje volitve na Goriškem v splošnem volilnem razredu. Komisija v St. Petru pri Gorici je sklenila svoje delo v torek zjutraj. Kandidata sta dobila glasov: Kovač 9137, dr. Breclj 8298. Izvoljen je torej Kovač z večino 839 glasov.

p Promet v tržaškem pristanu. Statistični urad trgovinske in obrtne zbornice v Trstu je sestavil statistiko o prometu ladij v tržaškem pristanu leta 1912. Razveseljivo je dejstvo, da razne hude krize niso prav nič ovirale vplivale na promet v pristanu. Statistika nudi jasn pregled, iz katerega posnemamo, da je prišlo lani 12.000 606 ladij v Trst s skupno 4 milijoni 572.588 ton vsebine in da je odplulo iz Trsta 12.614 ladij z vsebino 4.591.000 ton. Priplulo je leta 1912 skoraj 2000 ladij več nego leta 1911, a odplulo jih je več nego 200 več. Za avstro-ogrskimi ladjami je prihajalo največ italijanskih, ladje drugih držav pa zelo zaostajajo.

p Ljudska kopališča v Trstu. Družba za napravo ljudskih kopališč v Trstu namerava zgraditi novo obširno kopališče v mestu, ki naj bi služilo manj premožnim prebivalcem pri Sv. Jakobu in Sv. Vidu. Kopališče, ki ga je financirala tržaška italijanska hranilnica, bo v ulici Pavlo Veronese. Sedaj se je odpomoglo velikih potreb, a želeli bi bilo, da temu kopališču slede še druga, ki so tudi nujno potrebna.

p Samoumor. Zastupila se je v Gorici soproga železničarja Sokliča, po imenu Ivana, stara 25 let. Zapušča dva otroka. Ne ve se prav, zakaj je izvršila samoumor.

p Nesrečna smrt. Ponesrečil je 53letni Pavel Podgornik iz Vrtovina. Padel je pod voz v klancu, ko je peljal domov iz gozda les in voz mu je šel čez desno nogo. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer je umrl na poškodbah.

p »Za ljubezen ni zdravila.« V nedeljo ponoči so našli na Sušaku mladeniča, ki so se vračali z Reke, v nekem prepadu 20 let staro Barbaro Bromičevo v mlaki krvi. Ko so jo izpraševali, kako je prišla v rupo, jim je deklica z muko povedala, daje sama skočila v 20 metrov globoko brezdn. Dekle je hudo poškodovano, obupen čin je pa storilo najbrže radi nesrečne ljubezni.

p Norosti na plesu. V nedeljo zvečer so v neki krčmi v Devinu plesali kakor nori. Najbolj goreča za ples pa sta bila dva fanta, 19 let stari Jožef Pahor iz Renč in 35 let stari Jožef Bajec iz Devina. Oba sta imela mlado plesalko, s katero sta se vrtela venomer, sedaj ta, sedaj oni. Drugi pa niso mogli do nje. Dekle je odklonila vsakega drugega fanta in tako so začeli vsi misliti, da jo hujskata oba odlikovana fanta. To si je vtepel v glavo tudi neki mlad Nemec, ki je zaposlen pri predelih za parno železnico Tržič—Trst. Čakal je do konca plesa, potem pa se splazil za obema fantoma. V ugodnem trenutku je potegnil svoj revolver in ie pomeril. Ustre-

lil je dvakrat in ranil Pahorja na desnem kolenu, Bajca pa na vratu. Ljudje, ki se niso bili vsi zapustili plesišča, so čuli strel in so planili nad strelca. Oddali so ga orožniku, ki ga je spravil v zapor v Tržič, do čim sta ranjena fanta v tržaški bolnišnici.

p Nevaren tat pobegnil. V nedeljo jutro je ušel iz koprške ječe 23 let stari Dalmatinec Štefan Čaleta, ki je bil obsojen radi tatvine in ropa na devet let hude ječe. Fant je sedel šele dve leti, pa mu je začelo že vse presedati. Pazil je na ugodno priliko, ki se mu je v nedeljo res ponudila. Posrečilo se mu je — kdove kako, priti iz celice — in ukrasti čuvaju revolver s patronami. Tako oborožen je pobegnil v svoji jetniški uniformi in je vsakemu, ki ga je hotel na cesti ustaviti, zagrozil s kroglo. Seveda se mu nikdo ni upal zoperstaviti, in le temu je pripisati, da je pobegnil na varno. Vso nedeljo in še v ponedeljek so begunca iskali pazniki in vojaki, pa ga niso mogli najti.

Štajerske novice.

š Celjska okrajna bolniška blagajna osleparjena za 30.000 kron. Sedaj se je dognalo, da znašajo poneverjenja v blagajni 30.000 kron. Krivec, tajnik Viljem Ochs, je že pred kratkim umrl in se odtegnil svetni pravici, okrajna blagajna bo razpuščena in bo v kratkem imenovan vladni komisar.

š Osebnosti. Namesto kanclista Matevca Ivančiča, ki je nameščen kot kancljski predstojnik pri mariborski okrožni sodnji, je imenovan za kanclista pri ptujski sodnji Franc Smole iz Kranjskega. — Gisela Šorn je imenovana za pošto ekspedientinjo v Št. Lovrencu na Dr. polju.

š Ponesrečene vojake, ki so se pri pionirskih vajah pri Ptuj na Dravi ponesrečili, so že našli. Dve trupli je vrgla Drava pri Sv. Marku niže Ptuja na suho, ostala tri pa med Središčem in Ormožem. Pogreba so se udeležili častniki ptujske garnizije.

š Toča je dne 16. t. m. hudo obiskala med drugimi tudi Braslovče v Savinjski dolini, kjer je posebno škoda na hmelju velika. Toča je pobila ta dan tudi del občine Selnica od Muri, in sicer ozek pas od cirberške tovarne pa do župnijske meje Št. Ilj—Marija Snežna. — V nedeljo, dne 20. t. m., pa je toča klestila v občini Murski Zasad pri Radencih. — Pri Sv. Benediktu je strela iz malega oblaka v nedeljo popoldne udarila v gospodarsko poslopje pri šoli pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.

POVIŠANJE ŠTEVILA REKRUTOV.

Iz Budimpešte se poroča, da bodo pogajanja o povišanju števila rekrutov nadaljevali. Končni uspeh pogajanj se predloži delegacijam, ki bodo koncem septembra na Dunaju zborovale. Grof Berchtold zelo podpira predlog vojnega ministra Krobatina, ki hoče, da naj se poviša število rekrutov pri armadi in pri obeh deželnih brambah za okroglo 50.000 mož.

CUVAJ BARON.

Cesar je imenoval Cuvaja za ogrskega barona.

POVODNJI V GALICIJI

so povzročile škode za 30 milijonov K. Podrle so povodnji 500 hiš.

REVOLUCIJA NA KITAJSKEM

se vedno bolj razširja. V Pekinu se boje, da bo proti glavnemu mestu vstajka južna armada prodirala. Boje se tudi, da se bodo velesile vmešale v kitajsko revolucijo.

KOLERA NA OGRSKEM.

Pri Temešvaru sta umrli dve osebi na znakih kolere. V Temes-Szigetu in v stolici Temes so pa štiri osebe umrle na znakih kolere. V Sarajevu in ob bosenski meji ter na Savi so odredili stroge varnostne priprave z ozirom na kolero.

SUFRAGETKE POBILE OKNA MED POJEDINO, PRIREJENO ANGLEŠKEMU MINISTRSKEMU PREDSEDNIKU NA ČAST.

V Birminghamu so ob pojedini trgovske zbornice Asquithu na čast, ko je ravno govoril, sufragetke pobile s kamni vse šipe. Strežniško osebje ni hotelo prinesiti juhe na mizo, ker je simpatiziralo s sufragetkami in je zahtevalo, da naj mu plače izboljšajo. Iz drugih hotelov so morali pozvati osebje, da je pri pojedini streglo.

DAVKOV NE BODO PLAČEVALE

budimpeštanske sufragetke, dokler se jim ne dovoli aktivna in pasivna volilna pravica. Saj izjavile so, da jih ne bodo plačevale.

NEMŠČINA NA OGRSKEM.

Ogrski naučni minister Jankovics je 22. julija 1913 nekemu častnikarju nasproti izjavil, da namerava na Ogrskem

ustanoviti enotno srednjo šolo, v kateri bo veliko važnost na to polagal, da se bo poučevala nemščina, ker je potrebno, da zna ogrska inteligenca nemško.

Dnevne novice.

+ Rok za prigrisitev udeležencev katoliškega shoda se je na razne želje podaljšal do **ponedeljka 28. julija.** Ta rok je pa **nepreklicen,** ker osrednja pisarna sicer ne more vsega pravilno urediti.

+ Vsem, ki priglašajo udeležbo Orlov na katoliškem shodu. Orli morajo imeti ravno take vstopnice, glaseče se na ime (1 K), kakor drugi udeležniki, zato naj se tudi Orle natančno v zglasilnicah pri župnih uradih imenoma označi in tudi zanje izpolni vse rubrike. Samo splošna opazka »Pride toliko in toliko Orlov v krajih« ne zadostja.

+ Še nekaj pojasnil na razna vprašanja o katoliškem shodu. Kje bodo posamezne čete, ki pridejo v Ljubljano dne 24. avgusta, čakale, se pravočasno določi in bo to priobčeno v posebnem načrtu, ki se udeležnikom pravočasno dopošlje v listu »Ljubljana ob hrvaško - slovenskem katoliškem shodu«. — Za one, ki hrane naprej ne plačajo, pripravljajni odbor ne sprejme skrbi za oskrbo in si bodo ti morali hrano sami preskrbeti. — Denar za vstopnice, hrano, stanovanje se mora pripravljajnemu odboru naprej poslati. — Znižane cene na železnici veljajo edinele za posebne vlake. Kdor se pelje s posebnim vlakom, se mora tudi s posebnim vlakom vračati, ker vožni listek za posebni vlak ne velja za druge vlake. Posebni vlaki vozijo v Ljubljano in iz Ljubljane samo v nedeljo, dne 24. avgusta. Druge dneve ne vozi noben posebni vlak. — **Vse opombe na zglasilnicah naj se natančno prebera, da ne bo treba novih pojasnil!**

+ Deželni glavar in kranjske občine. Vsed napadov brezvestnih časopisov na gospoda deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča je občinski odbor občine šentjernejske v svoji seji dne 20. julija 1913 izrazil enoglasno zaupanje in udanost dež. glavarju dr. Iv. Šusteršiču.

+ Naše občine in deželni glavar. Občina Brezovica v kamniškem okraju čestita deželnemu glavarju dr. Ivanu Šusteršiču k njegovi petdesetletnici, mu izreka popolno zaupanje in zavrača vse napade nasprotne stranke na njegovo osebo.

+ Častni občan. Občinski odbor v Črnučah je dosedanega g. župnika Nikolaja Stazinskega v seji dne 29. junija soglasno izvolil za častnega občana.

+ Politični shodi. Shod za tuhinjsko dolino je imel ob priliki nove maše g. Fr. Pavliča v Šmartnem v nedeljo, dne 20. t. m., ob 3. uri popoldne g. deželni poslanec dekan Lavrenčič. Zaradi dežja se je moral vršiti shod v šoli, ki je bila natlačeno polna, ker so se ga udeležili volilci iz selske, vranjepeške, zlatopoljske, obeh tuhinjskih in špitalske župnije. G. poslanec nam je z njemu lastno zgovornostjo obrazložil delo dež. zbora in V. L. S. za volilce ter priporočal ljubezen do rodne zemlje, svaril pa pred izseljevanjem. Shod je soglasno sprejel resolucijo, v kateri se čestita g. dež. glavarju Iv. Šusteršiču k njegovi 50letnici ter se obsojajo grdi napadi liberalnih listov na njegovo osebo ter se mu je izreklo popolno zaupanje, kakor tudi gg. poslancema dr. Kreku in dekanu Lavrenčiču.

+ V politično upravno službo je vstopil na dovoljenje kranjskega deželnega predsednika za poizkušnjo pravnik Robert Hollegga pl. Hollegau.

— Napredni župan v Senožcih zlezel pod klop, bi bil edino pravi napis v »Slov. Narodu« št. 161. V dopisu se huduje dopisnik nad deželnim odborom, češ, da je izrekel grajo županu zaradi nezakonitega postopanja ob razdelitvi Fabijančeve ubožne ustanove. Ni še dolgo tega, ko se je župan sam izrazil zaradi razdelitve ustanove Fabijančeve: »Posledice prevzajem sam, ako bi imelo iz tega kaj priti.« Posledice so prišle v najmilejši obliki »graje« od deželnega odbora, katero je župan pl. Garzarolli vtaknil v žep ne tako mirno in hladnokrvno kot trdi »Narod«. — »Narod« skuša grajo deželnega odbora zmanjšati in pravi, da je imel občinski odbor pravico razdeliti ustanovo po volji rajnega Fabijančiča. Tega pa »Narod« namenoma ne pove, da ni razdelil ustanove občinski odbor, ampak župan sam s svetovalci. Saj dopisnik pozna § 35. ubožne postave. Razdelitev Fabijančeve ustanove nasprotuje zadnji volji rajnika in § 35. ubožne postave. Napredni modrijani, kak bo izhod iz te zagate! Z dopisi v »Narodu« menda ne. Nevednost in smešno nasprotovanje je tega krivo. Župan je že spoznal svojo napako in je ponižno ubogal klerikalni dež.

odbor ter župnemu uradu poslal izkaz oseb, ki so prejele ubožno Fabijančičevo ustanovo, v ponedeljek, 14. julija 1913, ob 9. uri zvečer.

— O slovenskem učnem jeziku na srednjih šolah. Dobili smo iz vrst naših pedagogov: V samozaložbi Društva slovenskih profesorjev v Ljubljani je drobna brošurica z naslovom »O slovenskem učnem jeziku na naših srednjih šolah, namenjenih Slovincem«. Njen namen naj bi bil poučiti našo javnost o potrebi poslovenjenja in o vedno napredujočem poslovenjenju naših srednjih šol. Po kratkem zgodovinskem pregledu nam podaja brošurica 40 odgovorov na pismeno anketo o učnem jeziku na naših srednjih šolah. Vsi odgovori zahtevajo popolno poslovenjenje naših srednjih šol. Zdi se nam, da bi bilo vsekako umestno, da bi se nam podala tudi nasprotna mnenja onih slovenskih profesorjev, ki iz praktičnih ozirov za sedaj odklanjajo popolno poslovenjenje naših srednjih šol. Vemo namreč, da so se na obnem zboru Društva slov. profesorjev čuli prav tehtni vzroki, iz katerih ne kaže takoj sedaj posloveniti učnega jezika pri vseh predmetih na naših srednjih šolah. Tudi za ta izvajanja se zanima slovenska javnost in — milo rečeno — naravnost čudno se nam zdi, da jih nam odbor Društva slov. profesorjev tako samovlastno prikriva, kakor je prikril izvrstno poročilo o enketnih odgovorih, katero je podal zelo odličen slovenski pedagog, kateri pa je pri presoji enketnih odgovorov prišel do drugega zaključka kakor ona posebna komisija, katera je stala glasom enketnih odgovorov za poslovenjenje in proti poslovenjenju naših srednjih šol. Za nas je velevažna zahteva vseh slovenskih profesorjev, da se mora naša srednješolska mladina naučiti nemščine popolnoma. To moramo pri sedanjih okoliščinah od naše mladine zahtevati in v resnici s strahom in s skrbjo za prihodnost naše mladine nas navdaja dejstvo, da se naša mladina tej občni zahtevi noče ukloniti. Tožbe, da znanje nemščine med našo mladino od dne do dne nazaduje, so tako vsakdanje in prihajajo od vseh strani, tako da moramo biti pri poslovenjenju učnega jezika na naših srednjih šolah za sedaj skrajno oprezní. Če se naši dijakji pri sedanjem ustroju naših srednjih šol nemščine ne nauče toliko, da bi umolknille one pritožbe, potem se po pravici bojimo, da bo v tem oziru še na slabšem, če se posloveni takoj učni jezik v vseh predmetih na naših srednjih šolah. Po našem mnenju je treba v tej stvari skrajne opreznosti. Dasi radi priznavamo, da so slovenski profesorji poklicani, da to zadevo rešijo se pedagoško - didaktičn. stališča, moramo vendar oporekati mnenju, da bi bili le oni poklicani rešiti jo tudi s praktičnega stališča. Svetovali bi tedaj, da odbor društva slov. profesorjev ali kaka druga korporacija, kateri naj bo prihodnost naše mladine glavna skrb, vpraša tudi druge stanove, kako naj se reši to velevažno vprašanje s praktičnega stališča.

— Promocija. G. Rafael Petrič bo dne 22. julija ob 11. uri popoldne v veliki slavnostni dvorani c. kr. vseučilišča na Dunaju promoviran za doktorja prava.

— Osebnosti s pošte. Za poštne nadoficiale so imenovani poštni oficijali: Anton Bučar, Rado Kobé in Karol Lassbacher v Ljubljani; Vekoslav Delkin, Jernej Dolinar, Ferdo Kalister ter Davorin Dobnik v Trstu; Jakob Božič v Gorici in Ivan Napotnik na Dunaju. — Za poštne oficiale so imenovani poštni asistentje: Jožef Puntar in Jakob Zavodnik v Ljubljani, Karol Pečenko in Oroslov Ribar v Trstu, Jožef Fodor v Mariboru, Jožef Debelak na Dunaju, Ivan Florijančič v Pulju in Bazilij Bobič v Opatiji.

— Medvedov nagrobnik. Izvršitev pesnikovega nagrobnika se bliža koncu in je zagotovljeno, da ga bo mogoče odkriti zadnje dni meseca avgusta. Imena vseh darovalcev bodo naznanjena v »Dom in Svetu«. Vsak darovalec tudi dobi posebno povabilo k slavnosti odkritja. Ker se pa premno p. n. gospodov, katerim so bile dostavljene položnice, še ni povabilu odzvalo, se tem potam vlnudno prosijo, da bi oni, ki nameravajo kaj prispevati, blagovolili storiti to čimpreje. — Odbor.

— Sokolske surovosti. Dne 13. t. m. so napravili črnomaljski Orli izlet v Dobljce, kjer so bili jako lepo sprejeti. Dobljski fantje so napravili slavalok in jih pri sprejemu z nagovorom pozdravili. Ko so se vračali zvečer domov, so pokazali Sokoli svoje besno sovraštvo do fantov. Ze v vaseh pred Črnomljem se je čulo iz raznih njiv iz koruze ven žvižganje in krik. Na novem črnomaljskem mostu se je pa čul prav peklenjski vrišč. Sokoli so žvižgali in čukali kot za stavo. Zraven so

bili tudi liberalni študentje, ki so s tem pokazali, čemu hlače trgajo po šolah. Res, posurovelost mladine je sad liberalne domače in šolske vzgoje.

— Odkritje Božidar Flegeričevega nagrobnika in spominske plošče. V nedeljo, dne 17. avgusta t. l., se vrši pri Sv. Bolfenku blizu Središča slovesno odkritje nagobnega spomenika in spominske plošče pokojnega ljudskega pesnika Božidara Flegeriča. Slovesnost se prične s cerkvenim opravilom in konča z ljudsko veselico na Flegeričevem domu.

— Podružnica »Slovenskega planinskega društva« za Selško dolino priredi veselico v nedeljo, dne 27. julija 1913 v »Domu« in pri g. G. Thalerju v Železnikih. Govor: 1. Planine v slovenskih pesmih. 2. Planjšarica. 3. Prosta zabava s srečolovom. Igra Orlovka godba iz Selc. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Čisti dobiček je namenjen za napravo planinske kočice na Ratitovcu.

— Kaj razumejo Nemci pod besedo kultura. Kakor poroča »Vossische Zeitung«, je predaval te dni v Berlinu raziskovalec Grönlanda Kristjan Leden pred odličnim občinstvom o ljudstvu Eskimo. Navajamo predavanje dobesedno: »Eskimo so jako skromni ljudje, kateri bivajo v nerodovitnih ledenih pustinjah Grönlanda okoli zaliva Melville. To malo pleme, katero šteje le nekaj sto glav, stoji etično na višji stopinji nego mi kultivirani ljudje. Ti krotki zemljani, oblečeni z medvedovimi kožami, nimajo v svojem jeziku nobenega izraza za psovke. Laži, tatvine in goljufije tam ne trpijo. Plen posameznika je lastnina celega plemena. Vkljub tej krotkosti so enega prav milo umorili, kateri je pohujšaval s svojo lažnjivostjo cel rod. Ako umrje porodnica, se otrok izpostavi, ker ni mleka. Starce, kateri ne morejo več dohajati mlajših, izpostavijo na ledenike, da zmrznejo ali pomorijo lastnoročno. Ako kdo zahteva, da ga umore, se smatra za sveto dolžnost, izpolniti mu to željo. Število moških je dvakrat večje nego žensk, in zato ni tam ženskega vprašanja. Najstarejše device so stare 16 let. Postavnega zakona ni, a vendar se živi srečno. Ako se poda moški na lov, si izmenja svojo staro ženo. Boga poznaajo malo, docela neznani so jim hudobni duhovi. Ti ljudje, kateri ne znajo čez dvajset šteti, so večji in pogumni lovci, kateri imajo sebe za višja bitja nego bele ljudi, katere štejejo napol k živalim. Belim ljudem se smejejo, ker gredo s puško na medveda; imajo namreč vsakega za strahopetca, kateri se poslužuje drugega orodja kakor sulice. Za zidanje sneženih hiš je kulturni človek nezmožen, ako mu ne gredo Eskimo na roko. O štetju in o starosti imajo čudne pojme. Nihče noče biti starejši nego 24 let. Imenovanega raziskovalca so šteli za starca 60 let, ker je imel brado. Neka stara ženska je dejala, da mora biti tudi ona tako stara, ker ji ne teknejo več njene uši. Jedo namreč svoje uši po reku: »Pojé naj se, kar ujeta.« Tako se je glasilo predavanje Kristjana Leden pred odličnim občinstvom v Berlinu. Ne moremo braniti nemškemu odličnjaku, da občudujejo ljudstvo, katero izpostavlja svoje novorojenčke, milo usmrti lažnjivca in mori svoje onemogle starce. Prav nič se ne čudimo, da hvalijo odlični Nemci ljudstvo, katerega dekleta občujejo z moškimi že v 12. letu in katerega možje zamenjajo svoje stare žene z mlajšimi. Kultiviranim Nemcem moramo verovati, da je na višku kulture ljudstvo, katero nima samo uši, ampak celo s slastjo uživa svoje uši. Ne ugovarjamo odličnim Nemcem v Berlinu, ako imajo tisto vzor-pleme na Grönlandu za višje nego so sami. In ker vemo, da se Nemci tako radi pobahajo s svojo doslednostjo, pričakujemo, da bodo vsi nemški listi kmalu polni slavospevov na tista zmagoslavna balkanska ljudstva, katerim so do danes očitali uživost, umore starcev in zlorabo žensk in deklet.

— Novi zvonovi v Sori. V soboto, na sv. Ane dan, dobi sorska cerkev nove zvonove. Veliki zvon tehta 40 starih stotov. Zvonove bodo peljali skozi Ljubljano krog 11. ure na krasno ovenčanih vozovih. V Sori jim pripravljajo fantje in dekleta slovesen sprejem z množico ponosnih mlajev in slavalokov.

— Koze na Reki. Mestno poglavarstvo naznanja, da je ta bolezen popolnoma prenehala, torej morejo posamezniki in korporacije brez skrbi priti na Reko in okolico.

— Toča na Dolenjskem. Z Rake: V nedeljo, dne 20. t. m. nas je zadela velika nesreča. Ob treh popoldne se je vsula debela toča, ki je v malo minutah pobelila zemljo, da je izgledala kakor pozimi. Pokončana je polovica letine.

— **Vincencijeva konferenca za Vodmat-Selo-Moste** je dne 20. t. m. praznovala praznik svoje zaščitnice karmelske Matere božje s slovesno sv. mašo, katero je v samostanski cerkvi na Selu daroval častiti g. Janko Petrič, župnik sv. Petra v Ljubljani. Z ozirom na to odbor konference izreka g. župniku in g. organistu Zdešarju ter vsem pevcem in pevkam svojo najiskrenejšo zahvalo. Bog plačaj!

— **Slov. kat. izobraževalno društvo za Vodmat-Selo-Moste** vlijudo vabi k vrtni veselici, ki jo priredi v nedeljo, dne 27. julija 1913 pri županu g. Josipu Oražmu na Selu. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 vinarjev. Preplačila za novi društveni dom se hvaležno sprejmejo. K obilni udeležbi vabi — odbor.

— **Neue Freie Presse** v Srbiji prepovedana. Srbsko ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo branje »Neue Freie Presse« po celi Srbiji.

— **Jubilejna gospodinjstva šola šolskih sester v Tomaju.** Kdo naj poda našemu ženstvu tako potrebno vzgojo in izobrazbo? Dandane se snujejo razni gospodinjstvi tečaji; zlasti na Kranjskem je to gibanje prav živahno. Toda ti tečajji trajajo le nekaj tednov. V tem oziru so se prav resno poprijele dela slovenske šolske sestre. Na več krajih slovenskih dežel so ustvarile celoletne tečaje gospodinjstev šol, kjer po mnenju in mnogokratnem priznanju strokovnjakov v celoti in uspešno delujejo po gori omenjenem načinu v veliki blagor slovenskega naroda. Slični zavodi imajo tudi v Tomaju na goriškem Krasu. Šolske sestre v Tomaju začenejo šolsko leto gospodinjstva šole 1. dan meseca novembra; tečaj traja 12 mesecev, da se gojenke lahko priučijo vsega, kar zahteva umno gospodinjstvo tekom celega leta v hiši, kuhinji, na vrtu, polju in v hlevu. Natančnejša pojasnila glede sprejema dajejo šolske sestre v Tomaju, pošta Dutovlje — Gorisko. — Z gospodinjstva šole je v zvezi mali internat in trirazredna dekliška šola, katero obiskujejo vse zunanje deklice cele tomajske občine. Notranje učenke ljudske šole se vsak dan posebej poučujejo v nemščini, kakor tudi vsakovrstnih ročnih del, tudi vezenja, šivanja na stroj, svrivanja na glasovir in lažjih hišnih opravil. Glede tudi na to, da je zavod na prijaznem griču z lepo okolico, krasnim razgledom, kateremu se vsako čudi, in z zelo zdravim zrakom, je zavod res vreden priporočila. Vodstvo zavoda vestno skrbi, da so gojenke preskrbljene z vsem, kar more pospeševati njihov telesni in duševni razvoj. Razne prireditve — humoristične in nabožne — izprehodi in izleti imajo namen zabave in pouka.

— **Iz krške okolice.** Umrla je na Vidmu g. Klotilda Oparnik po dolgotrajni in mučni bolezni v 54. letu svoje starosti. — Podjetje električne centrale v Zagrebu je kupilo posestvo g. Bartola iz Ribnice na Kranjskem. Podjetje namerava zgraditi centralo za Videm, Rajhenburg, Brežice in Krško. Z delom se je že skoraj začelo; na ta način se utegne povzdigniti industrija na Spodnjem Štajerskem in Kranjskem. Podjetje potrebuje že sedaj mnogo delavskih moči, tudi mnogo obrtnikov, zato je priporočiti, da se vsakdo kmalu zgleda. — Kakor se čuje, namerava gosp. Peter Majdič, tovarnar iz Celja, zgraditi valjni mlin na »Srednjem marofu« na prejšnjem topničarskem streljišču. Ker se pogajanja za posestvo že vrše, je upati, da se bo z zgradbo kmalu pričelo.

— **Novice iz Rima.** Rim, 21. julija. Jubilejne slavnosti so sedaj za nekaj časa ponehale. Sklep je bil v juniju z evharistično procesijo, — kar je gotovo najlepše pri vseh slavnostih, — pri cerkvi sv. Petra in Marcelina, kjer je menda pokopana mati Konstantina Velikega, sv. Helena, najditeljica sv. križa. — Pri lateranski baziliki bo kmalu popolnoma dovršeno veliko novo centralno semenišče, kamor se bo potem preselilo staro rimsko semenišče v S. Apollinare, obenem bo tam nameščenih tudi par drugih zavodov. Semenišče ima skoraj značaj univerze, slušatelji si morejo pridobiti tudi doktorsko čast. — V Vatikanu so uvedli nov način avdijske, ki je jako lep. Ker premnogi manjši sprejemi, ki dalje trajajo, sv. očeta, posebno pri njegovem rahlem zdravju, preveč utrudijo, so večje avdijske redkeje in trajajo le par minut, a so za velike množice ljudstva. Tudi niso v notranjih prostorih Vatikana, ampak na prostornem Damazovem dvorišču. Sv. oče pride na balkon v prvem nadstropju in od tod podeli svoj blagoslov. Prva taka avdijska je bila 19. junija za več tisoč ljudi. Ljudstvo iz najrazličnejših stanov je bilo navzoče in je navdušeno pozdravljalo sv. očeta z robci in eviva-klici. Scuola superiore della Musica sacra je zapela močnega Hallerjev: Tu es Petrus; igrala je tudi godba papeževih orožnikov. — Pretekli teden se je mudilo v Rimu par sto romarjev iz Berolina, ki so tudi imeli avdijsko na Damazovem dvorišču.

— **Gostilničarja zaklal.** Črnomelj. Dne 20. t. m. ob pol 9. uri zvečer je neki hrvaški delavec z nožem zabodel gostilničarja Tomaža Zugčiča v njegovi

gostilni. Najprej je njega, potem je hotel še njo, a je drug delavec to preprečil. Mož je nato kmalu izdihnil. Zrtev nove železnice.

— **Vabilo k slavnosti v proslavo 1600-letnice mogočnega cesarja Konstantina Velikega,** osvoboditelja in zaščitnika krščanstva, ki jo priredita mladeniška in dekliška Marijina družba na Gočah s prijaznim sodelovanjem goskega pevskega društva »Nanos« v nedeljo, 27. julija, ob pol 5. uri popoldne na dvorišču g. Cirila Stemberger na Gočah. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 40 vin., otroci polovico. K obilni udeležbi prav vlijudo vabita oba odbora. Slavnost se ponovi v nedeljo, 3. avgusta, na pravistem prostoru. Ker si želi kupiti mladeniška Marijina družba zastavo, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Amerikanske vesti.** V Jolietu je umrl 33 let star Josip Gerčar, doma iz St. Ruperta. V Virginiji, Minoseta, je umrl gostilničar Frank Trampusch, star 45 let. V Clevelandu je umrl v bolnišnici Gašper Pelko. V Pueblo Colorado je umrla Frančiška Stražišar, rojena Purkart, doma pri Sv. Trojici pri Blokah, stara 38 let, Marija Zupan rojena Sepec iz Trebnjega na Dolenjskem in Frančiška Mravljica iz Idrije.

— **Umrl je v Ameriki** v Wahpeton Nord-Dakota Anton Mikše, eden prvih Slovencev, ki so šli iskat v Ameriko svoje sreče. Rojen je bil v Metliki okoli leta 1835. V Wahpetonu, ozir. Breckenridge zapušča dva sina, Franka in Leopolda, ki sta jako napredna trgovca. Mr. Fr. Mikše lastuje in upravlja enega najlepših hotelov zapadno od St. Paula, poleg hotela ima pa še gostilno in konjušnico. Mr. Leopold Mikše pa je solastnik tvrdke Miksche & Vertin, ki je največja prodajalna vsakovrstnega blaga v Breckenridge, Min. Pokojni Mikše je odšel v Ameriko pred 55 leti. Sodi se, da je vredno njegovo premoženje do par stotisoč dolarjev, kar je najlepši dokaz njegove marljivosti in podjetnosti. Kakor je bil dober gospodar in skrben ter uspešen trgovec, tako je bil g. Mikše tudi Slovenec — z dušo in telesom. Z domačimi ljudmi je najraje občeval slovensko, dasi je bil zmogel več tujih jezikov. Kakor zaveden Slovenec, tako je bil tudi vzoren katoličan. K sveti maši je hodil vsak dan skoro brez izjeme, odkar se je nastanil v mestu Wahpeton. Dočakal je lepo starost do 80 let.

— **Avtomobilska zveza Ljubljana—Celje** postaja od dne do dne bolj potrebna, važna za gospodarski razvoj, prijetna za izletnike in, reči moramo, da ga ni človeka, ki bi tej zvezi nasprotoval. Čudno se nam le zdi, da se še vedno nikdo ne gane niti od avtomobilske družbe niti od poštnega ravnateljstva, da bi ta avtomobilska zveza prevzela tudi poštni promet. Sedaj dobimo v Črni graben pošto šele opoldne, in to enkrat na dan; ako bi se prevažala pošta z avtomobilom, bi imeli dvakratno dnevno pošto, in sicer jutraj že ob 8. uri, kar bi bilo gotovo ne samo udobno, ampak tudi zelo važno za gospodarski povzdig kraja, kjer se bode sčasoma razvila še bolj trgovina in obrt, kakor do sedaj. Ob progi pod Trojanam je rudnik, v bližini premogokop, v kraju cvete lesna trgovina itd. Družbo, predvsem pa merodajni ravnateljstvu v Gradcu in Trstu uljudno prosimo, da upošteva našo upravičeno željo po avtomobilski poštni zvezi na progi Ljubljana—Celje.

— **Posebni vlak za obiskovalce Adria-razstave na Dunaju.** Od 2 na 3. avgusta 1913 vozi na progi Trst c. kr. drž. žel.—Dunaj zapadni kolodvor čez Gorico državni kolodvor, Jesenice, Celovec, Selzthal, Amstetten posebni vlak za obiskovalce Adria-razstave s 25 % vozninskim znižanjem za vožnjo na Dunaj in nazaj na razdalje preko 100 km. Vozninsko znižanje se dovoli za II. in III. razred od vseh postaj proge, kjer vozi posebni vlak in od postaj stranskih prog, ki so razvidne iz zadnjih lepakov, na ta način, da se plača za vožnjo na Dunaj polovični vozni listek osebnega vlaka in obenem za povratek celi vozni listek osebnega vlaka. Z voznimi listki se sme voziti na tja vožnji iz postaj, kjer se ustavlja posebni vlak, le s tem posebnim vlakom, glede drugih prog in na povratku pa z voznorednimi osebnimi vlaki, pri čemer je dovoljena uporaba brzovlaka proti plačilu v tarifi določenega doplačila za brzovlake. Posebni podatki so razvidni iz zadnjih lepakov in se izvedo v vseh postajah na progah, ki pridejo v poštev.

— **Sprejem v mornariško službo.** S 1. oktobrom letos sprejme c. in kr. vojna mornarica krog osem elevov za pomorski komisariat. Pogoji: zrelostno izpričevalo državne ali kake druge javne višje gimnazije, višje realke ali trgovske akademije. Absolventi drugih srednjih šol (učiteljske itd.) se ne sprejmejo. Lastnoročno pisane,

z 1 krono kolkovane prošnje s prilogami je do 15. avgusta letos poslati na vojno ministrstvo, odsek za mornarico; vojaški obvezanci pa pošljejo prošnje službenim potom. Vzprejema izkušnja se vrši le iz nemškega jezika, in sicer v drugi polovici septembra pri c. in kr. pristaniški admiraliteti v Pulju. Prosilci, ki izkušnjo uspešno prestanejo, se imenujejo za provizorične eleve na mornariškem komisariatu. Od dne imenovanja naprej dobivajo elevi po 1440 K letne plače, 200 K za obleko in na pristaniški ladji običajno pristojbino. Po dveh službenih letih se morajo elevi podvreči izkušnji za mornariški komisariat, in se, ako ji uspešno prestanejo, imenujejo za prave eleve. Nato začno štiriletno prezenčno službo, ki se šteje od imenovanja. Ko postane kako mesto prazno, se imenujejo za mornariške komisarje II. razreda.

— **100 letna služkinja.** V neki dunajski hiši služi služkinja Ana Stiasny, ki je te dni slavila svoj stoletni rojstni dan. V sedanjih službi je že nad 50 let. K stoletnici ji je čestital sam sv. oče Pij X. in ji poslal svoj blagoslov in sliko z lastnoročnim podpisom. Tudi kneginja Klementina Metternich je starki čestitala.

— **Prevažanje pisemske pošte za Carigrad in Smirno.** Rumunski parobrodi Konstanca—Carigrad so uvedli, počenši z 20. julijem, tedensko dvakratni promet z odhodom iz Konstanca vsako nedeljo in četrtek, oziroma iz Carigrada vsaki torek in soboto. Pisemska pošta za Carigrad in Smirno se bo sedaj zopet normalno posuham preko Budimpešte — Vereiorove — Bukarešta—Konstanca odpošiljala.

Zadnje vesti.

NOVI HRVAŠKI KOMISAR.

Budimpešta, 23. julija. Uradni list objavlja cesarsko lastnoročno pismo, v katerem se imenuje grof Pejacevich za ministra za Hrvatsko, se odstavi Cuvaj od svojega mesta in imenuje baron Skerlec za kraljevega komisarja na Hrvatskem. V lastnoročnem pismu se komisar pozivlja, da čimprej ustanovi na Hrvatskem redne razmere, vzdržujoč nepremakljivo državno-pravno razmerje Hrvatske do Ogrske.

MIROVNA POGAJANJA NA BALKANU.

Bukarešt, 23. julija. Tekom včerajšnjega popoldne in ponoči sta dospela odgovora Bulgarije in Srbije na zadnje predloge rumunske vlade glede mirovnih pogajanj. Obe vladi sprejemata stališče rumunske vlade, naj se mirovna pogajanja vrše na rumunskih tleh. Car Ferdinand je vnovič pisal kralju Karolu, da bi se pospešil mir. Kralj je carju v pomirjevalnem zmislu odgovoril.

Sofija, 23. julija. Danes je rumunska vlada bulgarsko obvestila, da je dala svojim četam nalog, naj se ustavijo na onih točkah, kamor so predvčerajšnjem dospeli.

Sofija, 23. julija. Bulgarska vlada se je obrnila do veselih, naj spričo začetka mirovnih pogajanj intervenirajo, da tudi Srbija in Grčija svoje operacije takoj ustavita.

Atene, 23. julija. Mirovni pogoji, ki sta jih Pašić in Venizelos v Skoplju določila, niso tako hudi, kakor se je mislilo. Bulgarija ne obdrži samo Trakije, ampak tudi dohod k Egejskemu morju.

MALO VERJETNO.

Dunaj, 23. julija. Tukajšnji turški poslanik je izjavil, da je vest, da trakijsko prebivalstvo pred Turki beži, napačno. Nasprotno, prebivalstvo se obrača do Turkov, da jih varjejo preganjanja in krutosti, katerim so bili izpostavljeni od strani Bulgarov.

BOJNI PLEN.

(Od našega belgrajskega poročevalca.)

Belgrad, 23. julija. Pri zavzetju Štipa so ugrabili Srbi velik bojni plen. Bulgari, ki so se umikali v največjem neredu iz Štipa, so pustili za sabo poleg drugega bojnega materijala 36 topov, katere so srbski topovi v artilerijskem dvoboju napravili nerabne.

VOJNI ATAŠEJI.

Bukarešt, 23. julija. Inozemski vojaški atašeeji so odpotovali v Korabijo, da si ogledajo čez Donavo napravljene mostove.

BULGARSKA POLITIKA NAPRAM RUMUNJI.

Dunaj, 23. julija. »Edinosti« se z ozirom na gotove napade na Rumunijo od najzanesljivejše strani poroča to-le: Rumunija je tekom vojne proti Turčiji ponudila zvezo Bulgarski in je bila pripravljena postaviti jej v službo 200.000 vojakov. Toda bulgarski diplomatje, ki so jih že tedaj vodile njih egoistične zahteve, in v svoji neiskrenosti napram svojim zaveznicam so odbili to ponudbo Rumunije, ne da bi bili obvestili svojih zaveznic o taki dragoceni ponudbi tolike važnosti.

ZOPET EKSPLOZIJA V WÖLLERSDORFU.

Dunajsko Novo mesto, 23. julija. V municijski tovarni v Wöllersdorfu se je že v četrthi pripetila eksplozija; en delavec je bil ubit, 16 težko, 4 lahko ranjeni. Enemu delavcu sta bili obe roki odtrgani. Delavni prostor je ves uničen. Uradno se trdi, da je vsled neoprednosti ene delavke užigalec eksploziral. Prebivalstvo v Dunajskem Novem mestu je zelo razburjeno.

VELIKANSKI POZAR.

New York, 23. julija. V konfekcijski tovarni v Binghamtonu je izbruhnil ogenj. V tovarni so delale večinoma poljske delavke, stare izpod 20 let. Delavke so delale večinoma v četrtem nadstropju in poskakale na cesto. 62 oseb je ubitih, večinoma deklet, 30 ranjenih. Poslopje je popolnoma pogorelo.

KOLERA.

Budimpešta, 23. julija. V Komornu je umrl 66 letni železniški delavec Ivan Horvat za znaki kolere.

Razne stvari.

Zlata vabila. Moskovski milijonar Spiridonov je o priliki svoje zlate poroke razposlal svojim prijateljem in znancem 200 vabil iz suhega zlata, na katerih je bilo besedilo umetniško emailirano. Vsako vabilo je tehtalo 20 gramov, za vse skupaj se je porabilo 8 funtov zlata. Po obliki so bila vabila podobna običajnim vabilom.

Največji jugozapadni afriški diamant so nedavno našli na tamošnjih poljanah. Tehta 34.13/64 karatov in je skoraj pravilne kockaste oblike. Diamant je svitle barve, ima pa nekoliko madežev. Vrednost še ni precejena.

Bitka v ognjenikovem žrelu. Kakih 1000 upornih Morosov na filipinskem otoku Jolo se je utaborilo nedavno v velikem žrelu ugaslega ognjenika Bag-saka in se junaske branilo pred 700 možmi redne ameriške vojske z oddelkom filipinskih pomožnih čet, ki so bili oboroženi s strojnimi puškami in gorskimi topovi. Končno so pa zadnji le zmagali naravno vulkansko trdnjavo.

Trachom na Ruskem. V saratovski guberniji se silno širi najnevarnejša očesna bolezen: trachom, ki je, kakor znano, zelo nalezljiva. Bolnih je že 56 odstotkov ljudi, med njimi zlasti šolska mladina. Zanimivo pa je, da je ruska mladina mnogo manj sprejemljiva za to bolezen nego nemška in druga. Vlada se trudi, da odpomore pomanjkanju zdravnikov, vsled katerega mnogo ljudi oslepi, ker ne najdejo pravočasno zdravniške pomoči.

Ljubljanske novice.

Ij Za Ljubljance! Stanovanja za goste katoliškega shoda, ki bo v Ljubljani od 23. do 27. avgusta, nabira pripravljalni odbor. Prosimo, naj pri tem pomaga pripravljalnemu odboru vsak bralec in vsaka bralka naših listov v Ljubljani in najbližji okolici. Opozorite na to svoje znance, posebno gospodinjke, ki imajo med šolskim letom na stanovanjih dijake ter takoj nanj nite stanovanja in plačilne pogoje ali je brezplačno ali pod kako ceno se odstopi svojemu župnemu uradu ali pa pisarni »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v Ljudskem domu do sobote, dne 26. julija, ob 6. do 8. ure zvečer. V vsakem stanovanju se ob dobri volji da dobiti nekoliko prostora za goste. Zato storite takoj vse, da pridobite milim gostom kolikor mogoče prenočišč. Potrudimo se vsi, da bodo gostom ure, ki jih prežive med nami, nad vse prijetne!

Ij Izobraževalno društvo za Vodmat-Selo-Moste priredi vrtno veselico v nedeljo, dne 27. julija 1913, pri županu g. Josipu Oražmu na Selu. Začetek ob 4. uri.

Ij Ljubljanski grad je ena najlepših točk Ljubljane. Pristopen iz središnje mesta nudi obiskovalcu toliko prijetnosti v vsakem oziru, da je čudno, kako malo se Ljubljance zanima za to krasno točko. Koliko manj bi bilo krvnih bolezni, koliko manj arterio, skleroze in bolezni prebavnih organov, če bi ljudje, ki so primorani sedeti cel dan v zaprtih prostorih, vsaj enkrat na dan šli čez Grad. Tivolski sprejmi so tudi krasni, a vendar za marsikatero že preoddaljeni. Grad pa leži v sredi mesta tako rekoč pred nosom Ljubljancev, ki jih vabi vživati čisti zrak in krepi in vadit dihal in srce. Vendar se ne smemo preveč čuditi, da Ljubljance zanemarljivo in ne vedo ceniti to krasno točko v sredi mesta, kajti naš magistrat tudi ni nič boljši. Kaj bi se dalo iz te lepe točke pri sistematičnem delu narediti? Je sicer nekaj nasadov, grmičkov itd., a brez sistema, brez skrbne roke umnega vrtnarja. Ali je res Tivoli edina točka,

za katero naj se briga mestni vrtnar in njegov personal? Koliko lepih potov bi se dalo narediti v Regalijevem gaju! Tam bi bilo treba odstraniti staro in slabotno drevje in jih z novimi nadomestiti. Grmovje raste divje, smreke in breze bodo eno drugo vdušile. Nekaj klopi v Regalijevem gaju, na Razgledni poti bi bilo nujno potrebno. Pota se morajo popraviti, da ne bo treba hoditi po travi. V kratkem se lahko spremeni ljubljanski Grad v lep park, in kar je najbolj važno, z majhnimi stroški. Toda delo mora biti sistematično, kakor v tivolskih nasadih. Zelo se pogrešajo javna strnišča. Priporočamo, da si gre ogleševalni odsek v spremstvu mestnega vrtnarja ogledat ta dosedaj tako zanemarljeni ljubljanski Grad in napravi načrt, kako bi se z navadnimi nasadi ustvaril lep naraven park. V sedanjih razmerah je pa ta lepi kraj navadna — vaška gmajna. Če bo prebivalstvo videlo, da se mestni magistrat briga za Grad, in mu hoče ustvariti v sredini mesta najlepše in najbolj zdravno sprehajališče, smo preverjeni, da postane ta točka za Ljubljano in za tujca privlačna sila. Udobnosti za občinstvo pa potem nastanejo same ob sebi. Le škoda, da se je zidal »Mestni dom« in za vedno onemogočil lep dostop na Grad. Kako lepo bi se podal na tem trgu javen park in praktičen zložen dohod na Grad.

Ij Umrl je v Krottendorfu pri Gradcu vpokojeni stožnik Teodor pl. Gausser, rojen Ljubljčan.

Krmar Milanovič. Povest. Cena 1 K 40 vin., vez. 2 K 20 vin.

Ta lepa povest nam opisuje življenje na morju in potop velike ladje. Le malo ljudi se more oti v malem čolniku. Sredi brezdanjih vodnih množin trapi mornarje, ki so se rešili, neznošna žeja in slednjič pomori žeja in drugo trpljenje se, le junaški krmar Milanovič je še živ, ko ga slučajno najde trgovska ladja, ki ga vzame na krov. Od prevelikega trpljenja pa popolnoma izgubi spomin. Povest je izredno zanimiva in nad vse primerna za knjižnice naših izobraževalnih društev.

Slovenci pa le malo vemo o morju, še manj pa o pomorskem življenju. To je za nas povsem nov svet poln skrite privlačnosti, pa tudi tihe groze. Človek izroči ladji, ki je ob času viharja igrača valov in elementov, svoje življenje in srečo na milost in nemilost.

Na podlagi navedene povesti, ki je izredno zanimiva in privlačna, bo vsak precej spoznal morje in njegovo silo.

Mnenje gosp. dr. B. Joachimowitza Dunaj.

Gosp. J. Serravallo Trst.

Vaše železnato kina-vino Serravallo je gotovo eden izmed mnogih sličnih izdelkov, katerega dosedaj v dobroti ni še prekosil nihče v tej stroki. Moram priznati, da mali in veliki prav dobro prenesejo Vaše vino in jaz sem dosegel v vseh slučajih terapevtike vse, kar sem hotel. To Vam potrjujem z veseljem.

Dr. Joachimowitz.

Dve veliki, krasni

„Chamaerops“-palmi

sta naprodaj. Poizve in ogleda se jih lahko Ljubljana, Tabor 12, pri cerkvi presv. Srca Jezusovega. 2187

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanja barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
22	9. zveč.	734,9	17,6	sr. jug	oblačno	
23	7. zjut.	731,5	14,6	sl. jzah.	oblačno	2,6
	2. pop.	730,3	14,6	sl. szah.	dež	
Srednja včerašnja temp. 17,2°, norm. 19,9°.						

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 23. julija 1913.

Pšenica za oktober 1913	11,56
Pšenica za april 1914.	12,09
Rž za oktober 1913	9,09
Oves za oktober 1913	8,31
Koruz za julij 1913	8,24
Koruz za avgust 1913	8,13
Koruz za maj 1914	7,34

Sodni uradnik v pokoju, spreten v vseh pisarniških poslih,

išče opravila

v kaki trgovini za nekaj ur na dan.

Cenj. ponudbe pod »R. S.«, pošto ležeče, Ljubljana. 2190

Gostilna in žganjetoč

v Ljubljani, Poljanska cesta 37 se odda z vsem inventarjem in blagom ali tudi brez njega. Zadošča kapital par sto kron. Več se izve istotam pri A. Cerar.

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prodora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Parna žaga SCAGNETTI. za skladiščem državnega kolodvora. - - - 245

Vabilo na žegnanje ali semenj pri Plankarju

ki se vrši kakor po navadi

v nedeljo dne 27. t. m. brez vsake vstopnine.

V hladni senci na semnju se bodo prodajala razna pristna vina, sveže pivo, piške, race, cvrte in pečene, kakor tudi razna mrzla jedila.

Ples po domače na podu.

K najobilnejši udeležbi vabi

Josip Plankar

2203 gostilničar na Dolenjski cesti.

Proda se vsled preselitve

Krasen harmonij

z 13 registri, 3 vrste glasov, amer. sistem. Posebno pripraven za kakšno malo cerkev. Cena nizka tudi na obroke. Ponudbe na poste restante pod „Harmonij“, Ljubljana. 2191

Zahvala.

Za vse pristrčne dokaze odkritega sočutja, ki so mi došli povodom smrti mojega iskreno ljubljenega soproga, gospoda

Leopolda Čerin

gostilničarja in posestnika

se tem potom kar najpristrčneje zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem od blizu in daleč. Posebno zahvalo pa sem dolžna č. duhovščini, predvsem domačemu župniku č. g. Jankotu Petriču za vse tolažilne obiske v času bolezni, nadalje slavn. gasilnima društvoma iz Štepanje vasi in Bizovika, slavn. Telovadnemu društvu „Sokol“ Štepanja vas, slavn. C. M. družbi iz Štepanje vasi, slavn. pevskemu zboru „Ljubljanski zvon“ za prekrasno, v srce segajoče petje. Dalje sem dolžna zahvalo vsem darovalcem in nosilcem krasnih vencev.

Iskrena hvala vsem in še vsakemu posebej!

Štepanja vas, dne 23. julija 1913.

Zalujoča soproga.

Bren vsakega posebnega obvestila.

Alojzij Berdaš

posestnik v Predstrugi - Dobropolje

Milka Berdaš roj. Rus

poročena

Ribnica

dne 23. julija 1913

Dobropolje

Ena najboljših naravnih, na ogljikovi kislini najbogatejših slatin je

„MARIJIN VRELEC“.

Po zdravniških izpovedbah učinkuje isti kot pitna in zdravilna voda proti želodčnim in črevesnim bolečinam kakor tudi proti pljučnemu kataru; zelo priporočljiv je za vsakogar, kateri trpi na slabi prebavi in zaprtju.

V dokaz izborne kakovosti je veliko število pohvalnih in priznalnih pisem.

Glavna zaloga: tvrdka **LESKOVIC & MEDEN** v Ljubljani, Jurčičev trg št. 1. 2152

Rajhenburg.

Zakonska Franc in Marija Homan naznanjata, da bosta svoje

posestvo v Rajhenburgu

in sicer domačijo, njive, gozdove in travnike v skupni izmeri 23 oralov in 1021 klafter prodala ali celotno ali posamezne komplekse in parcele, eventuelno boljši les iz gozdov posebej.

Interesentje naj se zgledajo

v pondeljek, 28. julija 1913, ob 8. uri zjutraj

na domu prodajalcev v Rajhenburgu h. št. 67, kamor pride ta dan njun pravni zastopnik v svrhu takojšnje ureditve sklenjenih kupčij. Cene zelo ugodne!

Narodne noše

v različnih vrstah tudi posamezne dele, kakor: krila, rute, telovnike, predpasnike, avbe, platno, peče

prodaja po vzorcih deželne muzeja Rudolfinum v Ljubljani in po predpisih Kranjske deželnice zveze za tujski promet na Kranjskem

FR. REGORSCHER

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 3.

Bogata izbira.

Zmerne cene.

Sanatorium Emona v Ljubljani,
Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške
bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli.
Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. bolezni.

Železninar

vojaščine prost, slovenščine in
nemščine zmožen, razumen pro-
dajalec z daljšo prakso dobi
trajno mesto pod boljšimi po-
goji. — A. Sušnik, Ljubljana,
Zaloška cesta. 2083

Prodajalniška oprava

(za špecerijsko trgovino)

skoro popolnoma nova, samo

malo časa rabljena, se takoj

proda. Natančneje pri Ant.

Krisper, Ljubljana, Mestni trg 2087

prodajalna z mešanim blagom

Nahaja se v bližini kolodvora. 2184 3-1

Več pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2184.

Sluga

vešč slovenskega in nemškega jezika, z dobrimi
spričevali, se sprejme v modni trgovini. — Več
pove uprava lista pod št. 2185. 2185 3-1

Radioaktivno termalno kopališče

Toplice na Kranjskem. Sezija od 1. maja
do 1. oktobra.

Postaja dolenske železnice Straža — Toplice.
Akrotov vrelec 38° C, ki daje nad 30.000 hl
radioaktivne termalne vode na dan. Zdravljenje
s pitjem in s kopanjem. Izredno uspešno proti
putiki, revmi, neuralgiji (trganju), ženskimi bo-
lezni in drugim. Velika kopališča, posebne in
močvirne kopelji. Elektroterapija in masaža.
Ravnateljstvo: Kopališki zdravnik dr. Konstan-
tin Konvalinka. Zdravo podnebje. Gostogozd-
nata okolica. Bogato opremljene sobe. Izborne
in cene restavracije. Prospekte in pojasnila
daje brezplačno kopališka uprava. 976 66

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3

priporoča srajce, vedno naj-
modernejša kravate, noga-
vice, žepne robce, klobuke,
slamnike, čepice in kopalno
perilo za letovišča, vse po-
trebščine za turiste in telo-
vadbo.

Proda se vila

z gospodarskim poslopjem, stavbiščnimi
prostori, vrtom in sadonosnikom z nad
sto lepimi sadnimi drevesi v skupnem
obsegu enega orala zemljišča. Iz popol-
noma ograjenega posestva je krasen
razgled v mesto in okolico. Ob posestvo
meji lep smrekov gozd ter je blizu
mestnega parka in kopališč. V vili se
nahaja vodovod, je na mirnem in zrač-
nem kraju in posebno pripravna za
penzioniste-duhovnike. — Ponudbe na
naslov: „Vila št. 1718, Celje, Štajersko;
poštno ležeže.“ 2170

Slovenem so dosedaj popolnoma neznane

2104

Rimske Toplice pri Trziču (Monfalkone)

ki nudijo najboljšega okrepila pri revmatičnih in njim podobnih boleznih.
Poleg svetovno znanega fango blata je bolnikom na razpolago močna,
žveplo in brom vsebujoča, 40° topla mineralna voda. Cene zmerne. Prospekti brezplačno.

Ravnateljstvo Rimskih Toplic, Trzič, (Goriško).

Važen oglas „Slovenske Straže“! — Citajte!

V današnjih težavnih razmerah **zamorete obogatiti** le s srečko!

Turška srečka

je v to
svrhu
prva in
najpri-

poročljivejša srečka,
ker ima šest žrebanj vsako leto,
ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000,
200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov,
ker vsaka srečka mora zadeti najmanj 400 frankov,
ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici,
ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine
trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnjega vplačevanja,
ker znaša mesečni obrok samo 4 krome 75 vinarjev, in
ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno
pravico.

Pozor! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. avgusta 1913!

Glavni dobitek 400.000 frankov!

Po žrebanjih izhajajo slovenska poročila o vzdignjenih številkah.

1939 **VAŽNO!** Sprejemajo se tudi prijavila k nakupu srečk avstrijske državne razredne loterije!
Pojasnila daje in naročila sprejema za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič,
Ljubljana, Kongresni trg št. 19.

Christofov učni zavod v Ljubljani

upisuje ves mesec julij in september 1913 vsak dan od 12. do
3. ure popoldne v Sodni ulici št. 2, I. nadstropje. 2013

Razglas.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za

dobavo premoga

za leto 1914., event. za leta 1914., 1915. in 1916. na dan 11. av-
gusta konkurenčno razpravo.

Ponudbe za to dobavo morajo se najkasneje do 12. ure dopoldne gori
omenjenega dne c. kr. tobačni tovarni vposlati.

Popolna vsebina razglašja, kateri se tu uradno lahko vpogleda, nahaja
se v uradni „Laibacher Zeitung“.

C. kr. tobačna tovarna

Ljubljana, dne 16. julija 1913.

2171

Kolesarji, zahtevajte

v svojem lastnem interesu nemudoma prvi slovenski bogato ilu-
strovani cenik 1913, koles in posameznih delov, ki je pravkar
izšel, brezplačno in poštne prosto. Preglejte istega pazljivo ali
pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da
vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

Karel Čamernik & Ko. Ljubljana

Dunajska cesta št. 9 — 12.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posamez-
nimi deli. Mehanična delavnica in garaža.

520

Franc Kos Ljubljana,
Sodna ulica.

Podpirajte domačo
industrijo!
Stare nogovice se
ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, modrčke, telovnike, nogovice, ro-
kovice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.

Sivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroj patent „Wiedermann“ je edina in najuglednejša pri-
lika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo zagotovljeno.

Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje. 250 (50)

! Hiša naprodaj !

V prijaznem kraju na Dolenjskem, kjer je petrazredna šola in okrajni
zdravnik, v bližini železniške postaje in farne cerkve se proda iz
proste roke radi obile posesti dobro zidana hiša. Poleg nje ob-
sežni vrt, ob katerem teče mirna voda. Hiša je pripravna za vsake
vrste obrti ali trgovino, pa tudi za gospode v pokoju. Cena in pla-
čilo po dogovoru.

Naslov se izve pri upravi lista pod št. 2182. (Znamka za odgovor.)

V najem se odda

2158 13

hiša z gospodarskimi poslopi

v kateri je stara gostilna, eventuelno tudi z njivami in
travniki. Hiša je tudi pripravna za trgovino, zlasti pa
še za mesarijo, ker ima urejeno ledenico in ni v celi
fari nobenega mesarja. Ker je posestvo od kolodvora od-
daljeno samo 20 minut, in ima vodovod, je pripravno tudi
za letovičarje. Cena po dogovoru. Več se izve pri Hra-
nilnici in posojilnici v Cerknici. Znamka za odgovor.